

„A jó versben több a csönd”

Beszélgetés Ughy Szabinával

A nyolcvanas években született költőnemzedék egyik legizgalmasabb, legígéretesebb alkotója Ughy Szabina. Ajkán született, gyermekkorát Somlósárhelyen töltötte, felsőfokú tanulmányait a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen végezte. Jelenleg Budapesten él, a Lyukasóra folyóirat szerkesztője. Máig két verseskönyve jelent meg, 2016-ban Bella István-díjban részesült.

– Arthur Rimbaud egyik próza-versében a magánhangzók színéről töpreng. Szerinted van-e színük a magán- és mássalhangzóknak?

– Erre a kérdésre hamarjában költhetnék valamit, de holnap megint mást mondanék...

– Hozzád hasonlóan én is elég makacs vagyok, ezért átfogalmazom a kérdést: ma, január 10-én szerinted van-e színük a hangoknak, a betűknek?

– Makacsnak makacs vagyok. Ezt jól érzed. Január 10-én, Rimbaud magánhangzóinál maradva, legyen az *á* hang a rácsodálkozás, a meglepetés hangja. Vakítóan fehér, mint az éjszaka lehullt kevés hó, a fagytól kiféheredett beton. Az *é* csupa derű, erő, áradás. Kék, mint a tavaszi ég, mint egy kisbaba rugdalózdója, vagy a tenger Siracusa partján. Az *í* szikrázó, megsemmisítő fehér villanás, mint amikor egy szemközti ház ablakát kinyitják, és a visszaverődő napfénytől egy pillanatra az ember megvakul. Az *ü* vidám hang, mind között a legvidámabb. Egy növény világoszöld, friss, puha hajtásai jutnak eszembe róla. Az *ó* békés, örömteli, meleg hang, mint a gőzölgő tea párájának foszladozó szürkéje.

– És a Te költészeted általában milyen színű?

– Az én verseim is szürkék, mint egy sirály. Fehérbe hajlóan szürkék, mint egy vasárnap dél-

előtt, szürkék, mint Max Richter zenéje. Szürkék, mint az elfogadás.

– Költőként nem jellemző rád a rímelés, a kötött formák használata. Ez persze önmagában nem baj – de hogyan alakult így? Írtál régebben kötött formájú verseket, szonetteket vagy időmértékes darabokat?

– Nem vagyok játékos alkatú versíró. Soha nem okoztak örömet a metrum kihívásai, sokfélesége. Nálam a hangulatok képekbe, illetve a képek hangulatokba tömörítése a legnagyobb és a legizgalmasabb kihívás. Tanultunk persze kreatív írás órákon mindenféle versformákat – de saját vers, tehát olyan, amiről úgy éreztem volna, hogy ezt csak hexameterben tudom elmondani, vagy Balassi-strófában, soha nem jött.

– 2011-ben látott napvilágot bemutatkozó verseskönyved, Külső protézis címmel. Nemrégiben egy szerkesztőtől azt hallottam, hogy annak idején, még középiskolásként egy novellával kopogtattál nála, és verseket csak később írtál. Igaz ez?

– Zelei Miklósnak hívják azt a szerkesztőt, és nagyon sokat köszönhetek neki. Rengeteget tanultam tőle, amikor életemben először nagyon tüzetesen átvizsgálta az írásaim, és sorról sorra haladva megvilágította, hogy a jó szöveg elsősorban a nyelv ismeretéből fakad, nem pedig a nagy érzel-

mekből. Neki köszönhetően az Irodalom Visszavágban, röviden IV-ben jelentek meg az első írásaim, egy novella és egy emlékirat. Annak idején még internetem sem volt, 2004 környékéről beszélünk, és a falu könyvtárából küldtem szét az írásaimat olyan irodalmi lapoknak, többek közt az IV-nek, amelyeket akkor még alig ismertem. Valamiért az a képzet élt bennem, hogy az ember attól ír, hogy publikál. Ma is így gondolom, csak a motivációról gondolkodom másként. Akkor azt hittem, attól leszek író, hogy a szerkesztők az írásaim minősége alapján publikálásra érdemesnek minősítik azokat. Ma azt gondolom, hogy az ember attól ír, költő, hogy mindenáron meg akarja osztani másokkal a gondolatait, az érzéseit. Ez utóbbi nem jellemző rám, ezért is vagyok zavarban, amikor írónak, költőnek neveznek.

– Szembetűnően sok író, költő van ma Magyarországon...

– Igen, és a mennyiségi felhígulás miatt a *költő* szó végérvényesen értékét veszítette. A közlés-kényszer rengeteget árt a művészet színvonalának. Talán a halálfélelem, talán az önzés vagy a becsvágy szorongatja ezeket az embereket, nem tudom. Nem is akarok pálcát törni felettük, dicsekedvén, hogy nézzétek: én, aki örülök, ha

Felolvasás a Művészetek Völgyében, Lackfi Jánossal

két-háromhavonta írok egy verset, én vagyok ám az igazi művész.

– *Bevallom, engem egyszerre fásaszt és bosszant az irodalom-esztétikai okoskodás, illetve az öntetszelgő művészkedés. Te miként vagy ezzel?*

– Nem igazán tudok mit kezdeni sem a formaművészettel, az önmagukért való, elvont irányzatokkal, sem a saját maga világában és sértettségében elmerülő, unalmas hazabeszélővel, sem a nagyon lírai, szép, nosztalgikus és üres lírával. Unom. Sokáig azt gondoltam, hogy a szó elértektelenedett, hazuggá vált. Az eredeti jelenségek elkoptak, bemocskolódtak, elferdültek, de mostanra ez a véleményem is megváltozott. A szó ugyanis maga az ember. Benne van minden mondatunkban az egész gondolkodásmódunk, hitünk, félelmünk, neveltetésünk, olvasmányaink, minden tettünk, hibánk, erényünk, minden. Ezért lesz valakitől hiteles egy sor, mástól pedig hiteltelen. Ezért vannak a költők és írók közt Költők és Írók, beavatott és kegyetlenül őszinte emberek. Őket kell megtalálni a káoszban.

– *A jelenlegi káosz visszarendezhető kozmoszá?*

– Azt hiszem, vagy inkább remélem, hogy minden művészet nagy változáson megy keresztül. Az embereknek szükségük van arra a szellemi pluszra, amit csak a művészet adhat meg. A művészet, vagy amit én annak gondolok, egyszerre tanít és gyógyít. Nekem ettől szép. Összeköt az igaz, időtlen valamivel, mondjuk ki a nyökögés helyett, Istennel. Fogynak az önségítő könyvek, az emberek önmegismerő körökbe járnak, írnak, fotóznak, és így tovább. Mert érzik, többek annál, mint amivel azonosítaniuk kéne magukat.

Igazán ihletett mű viszont kevés van, és azt hiszem, szükségszerű is, hogy egyre kevesebb legyen. Nem lehet ugyanis mások helyett elvégezni azokat a nagyon kegyetlen önvizsgálatokat, tanulási fázisokat, szenvedést, tévutakon járást, amikből igazán tanulni tudunk. Mindezekről és a saját belső munkánkról is szólni egyre hiábavalóbb emiatt. Az én utam nem lesz olyan, mint a tiéd. Lehetnek átfedések, inspiráló találkozások, ezért nem szabad teljesen hallgatni. Meg kell mutatni, el kell számolni néha magunkkal, és ezt csak másoknak megvallva, az ő

elképzelt, személytelen tekintetük előtt tehetjük. Miattuk. Hogy lássák, nincsenek egyedül, de aztán menni kell tovább.

– *Máris a költői mesterség magvánál, legmélyebb titkainál tartunk...*

– Ezeknél a „vallomásoknál” érnek össze a végtelen közhelyek és a nagy igazságok. Az igazán beavatottak képesek felhozni ebből a határmezsgyéből olyan szavakat, amelyek megindítanak valamit az ember lelkében. Őszinte tükröt tartanak, és az önmagunkra ismerésben fellelegezhetünk. Mások viszont hazug, ferde képet mutatnak, ahol szebbnek, izgalmasabbnak, és nem tudom, még milyenebbnek mutatják a megismerés nehézségét, holott ők is jót akarnak. Versírás helyett a tetteknek, a segítő, közösen létrehozott tetteknek kéne egyre nagyobb publicitást kapniuk. Nem arra gondolok, hogy kísérjünk át egy vak nénit a zebrán, és fotózzuk le magunkat, hogy nézzétek, milyen jó vagyok. Holott mondhatjuk, hogy ez is inspiráló lehet, de valójában csak gusztustalan öntetszelgés. A motivációinkat sokszor már észre sem vesszük. Nagyon nehéz most embernek lenni. Erkölcsileg egyre nehezebb helyzetben vagyunk, egyre nagyobb kihívások és bonyolultabb helyzetek előtt. Közhely. Unalom. Én meg egyre türelmetlenebb vagyok emiatt. Magammal különösen. Még egy interjú is fel tud bosszantani. Azt érzem: lehet, hogy itt meg tudom fogalmazni a céljaim, és hálás is vagyok a jó kérdéseknek és a lehetőségnek, de rögtön lelkifurdalásom is van, hogy már megint csak a számát jártatom.

– *A Lyukasóra folyóirat szerkesztőjeként rengeteg kéziratot ta-*

lálkozol? A szerkesztői munka korlátozza-e a saját versek írását?

– Sággy Ildikó és Szakonyi Károly viszi a hátán a lapot. Én többnyire csak interjúkat készítek, ezért szerencsére viszonylag ritkán zaklatnak kéziratokkal.

– *Amikor betöltöttem a harmincadik életévem, egy lengyel költő arra intett: kezdjem el írni az első regényem, mert harminc fölött minden költőnek kell írnia egy regényt. Te ezt már megcselekedted. Hasonló indítatásból? És mit gondolsz: egy költő prózáján érezni, hogy azt egy költő írta? Azaz: egy költő másképpen ír prózát, mint egy „csak” író?*

– A kezdetek kezdetén és az elmúlt években is a téma minősége indított prózáírásra. Vannak dolgok, tapasztalatok, történetek, gondolatok, érzések, mondanivalók, amelyeket versben lehet elmondani, és vannak olyanok, amelyeket prózában. A jó versben mindig több a csönd, mint a mondanivaló. A prózában pedig talán pont fordítva. Egy költő prózájában megmarad a költők „hangja”. Kosztolányi Dezső, Jékely Zoltán, Füst Milán, Tóth Krisztina jutnak most hirtelen eszembe.

– *Egy alkalommal azt mondtad nekem: regényed írásakor mindennap legalább egy óra kell ahhoz, hogy a szöveg visszaengedjen magához...*

– Így igaz. A hétköznapok, a lótas-futás széttöri a figyelmem. Ezért is döntöttem úgy, hogy ettől az évtől kezdődően kevesebbet vállalok. Idén harminckét éves leszek. Fialat, öreg, sosem tudtam mit kezdeni ezekkel a kategóriákkal. Mindenesetre most azt érzem, hogy változtatnom kell a dolgokon. Kevés dolgot szeretnék csinálni, de azt nagyon elmélyült, odaadó

figyelemmel. Írni is csak így tudok. Hangolódok, hordozom magamban, amíg a lelkifurdalás elviselhetetlen nem lesz. Akkor írom meg.

Igen, van egy kész regényem, de egyelőre még nincs kiadója. És annyira nem is töröm magam. Izgalmas volt megírni, érezni, ahogy egy új világot teremtek. És gyötrelmes volt, amikor a barátaimmal dolgoztunk rajta. De egyelőre bizonytalan vagyok afelől, hogy adok-e bármit is másoknak ezzel a művel. A minap közel ezer könyvet költöztettem át egyik helyről a másikra. Ahogy rendezgettem, poroltam őket, azon gondolkodtam, hogy a következő költözéskor mennyit vinnék magammal, vagy melyiket nyomnám a gyerekem kezébe, amikor egy nap a szemembe nézne, és azt kérdezné: miért születünk a világra? Nehéz erre válaszolni, de egyelőre még mindig a hallgatás tűnik a legjobb megoldásnak.

– *Köthető-e nálad valamilyen napszakhoz az írás, van-e kialakult alkotói munkarended?*

– Nincs sajnos munkarendem, holott nagyon szeretem a rendet. A regényem legnagyobb részét akkor írtam meg, amikor egy barátóm befogadott, és megkaptam a szállodája egyik lakrészét. Életem egyik legszebb hónapja volt. Dél előtt besegítettem neki a szálló ügyeiben, vagy bementem a piacra, aztán írtam. Francesca főzött rám, és amikor már nem volt erőm tovább írni, kitekertem a tengerhez. Verset ritkán írok. Csak akkor írok le bármit is, amikor már nem bírom tovább. Kézzel írom le őket, aztán ha már sokadszorra átírtam, átvezetem a számítógépbe. Teljesen más olvasata van egy versnek a képernyőn.

– *Egyetlen komoly szerző sem kedveli azt a kérdést, hogy „miről szólnak a verseid?”, „miről szól a regényed?” Ennek ellenére sajnos nem kerülheted el, hogy beszélj a regényedről. Mi a témája, és hogyan találtál rá – vagy a téma talált rád?*

– A regény fő témája után rögtön a narrátor hangja kezdett dolgozni a képzeletemben. Tudtam, hogy három elbeszélő lesz, miként három helyszínen is játszódik a történet. Szerintem minden térnek megvan a maga szellemisége. És ezt nemcsak a leírásokkal akartam visszaadni, hanem a leírói minőséggel is. Az első rész Szicíliában zajlik. Az elbeszélő egyes szám első személyben beszél. Gyorsan pörögnek az események. A déliek közvetlenségét, „éljünk a mának!” életérzését akartam visszaadni. Olyan az egész, mint egy jó lektűr. A második részben éles váltás következik. Átváltunk múlt időbe és egyes szám harmadik személybe. Általában óvatosan bánok a nemzetkarakterológiával, itt mégis megteszem. Ránk, magyarokra nagyon erősen jellemző a múltban élés, a bizalmatlanság és a távolságtartás. A főszereplő visszatérni kényszerül Magyarországra, Zugló és a Kékgolyó utcai onkológia valóságába. A harmadik fejezet egy reptéren játszódik, a narrációk egyfajta szintézise ez: egyes szám harmadik személyben, de jelen időben láttatjuk az eseményeket, mintha egy térfigyelő kamera objektívén keresztül figyelnék. A történet egy anya és lánya kapcsolatát dolgozza fel. Mások szerint nemzedéki témákat boncolgat. Nekem nagyon fontos motiváció volt a regény megírásakor Perszephoné és Démétér története. Külön öröm volt, amikor

Székelyudvarhelyen Murányi Sándor Olivérrel, Jász Attilával és Oravecz Péterrel

a mítosz különféle olvasatai után kutatva rátaláltam egy olyan feltételezésre, miszerint Hádész pont Sziciliában, a Pergusa tónál rabolta el a naiv istennőt.

– *Igaz-e, hogy már a következő, második regényed foglalkoztat? Talán már el is kezdted a munkát?*

– Erről nem szeretnék beszélni. Egyelőre az elsőt kéne kiadatni, már ha úgy döntenek.

– *Lengyelországban hallottam egy költő szájából: „Az irodalom köztársaság.” Szerinted mennyire közösségi az irodalom? Másképpen: önmagad magányos alkotónak tartod, vagy igényeled a műhelymunkát, a társakat?*

– Az egyedüllét ismerős, otthonos közegem, ezért nem szenvedek tőle. A magány csak akkor szorongat, amikor azt érzem, valami megállt, bezáródott, nem viszl előre. Alkotás közben viszont soha nem vagyok magányos. Az pont azok közé a ritka pillanatok közé tartozik, amikor összekapcsolódom valami nagyon izgalmas, bölcs valamivel. Igényelném a műhelymunkát, akár csak az egyszemélyes műhelymunkát, az olvasást is. De sokszor csak esti olvasások-

ra futja. Mindennél jobban vágyom egyébként arra, hogy közösségi ember legyek, de eddig egyetlen közösségben sem bírtam megmaradni. Az irodalmiakban különösen nem. Ám még mielőtt hálátlanok tünnék, mindenképp meg kell említenem Lackfi Jánost és Vörös Istvánt. Ők voltak a tanárim a Pázmány Péter Katolikus Egyetem kreatív írás kurzusán. És vannak emberek, akikre elsősorban nem tanárként gondolok: Osztovíts Ágnes, Szakonyi Károly, Végh Attila, Molnár Krisztina jó barátaim, sokat köszönhetek nekik. Nagy segítség az is, hogy egy költővel élek együtt. Az utóbbi időben Pétertől tanultam a legtöb- bet a világról, költészetről, önmagamról.

– *Igen, társad, Oravecz Péter költő és zenész. Irodalmárként fontosak számodra a társművészetek?*

– Viszonylag sok filmet nézek, és ilyenkor, télen bizony beszippant egy-egy sorozat is. Színházba havonta egyszer-kétszer jutok el. Képzőművészet terén vannak talán a legnagyobb elmaradásaim, de például Döbrönte Zoltán, Kont- ra Ágnes képeihez jól tudok kap-

csolódni. Egy időben a távol-keleti fotóművészek, a kínai festészet, a japán divattervezők letisztult világa is izgalmas felfedezés volt.

– *Az írás mellé használasz háttérzenét?*

– Egy időben folyton szólt valami a háttérben, munka mellé különösen jól jött néhány instrumentális zeneszerző. Ma már ez sem fontos. Főzés, házimunka mellé, szövéskor inkább rádiót hallgatok, mert amúgy alig követem az aktuális híreket. Tévé nem nézek, újságot sem járatok.

– *Beszélgetésünk elején Max Richtert említetted. Hazánkban nagyon kevésbé ismert ez az 1966-ban született brit-német zeneszerző. Miként találtál rá?*

– Nem vagyok tudatos zenehallgató. Általában valahogy megtalálnak bizonyos zenék, előadók, akiket addig hallgatok, amíg meg nem unom őket. Kevés előadó van, akiket bármennyire is tudok hallgatni, de például Erik Satie, Dustin O'Halloran vagy Philip Glass köztük van. Az ortodox kórusműveket is szeretem. A Szent Efrém Férfikar koncertjein például gyakran ott vagyok.

– *Életed fontos szellemi-lelki kalandja Olaszország, annak is a déli csücske. Mikor és hogyan lépett be az életedbe?*

– Az egyetem utolsó évében Erasmus-ösztöndíjjal kerültem ki Sziciliába. Egyfajta szellemi újjászületés színhelye volt. Megtanulni egy új nyelvet felér egy új én életre keltésével. Ott született meg bennem valaki, akit addig nem ismertem. Ez a valaki csak akkor él, ha olaszul beszélhet. Gondtalan és felszabadult. Minden, ami egyébként nem vagyok.

– *Olaszországi otthonosságod, az olasz kultúrához kötődésed szá-*

momra meglepő. Hiszen igaz, hogy külsőre töről metszett signorínának tűnsz (haj- és bőrszíned alapján), ám vérmérsékleted inkább a visszafogottabb, csöndesebb népekkel rokoníthat. Mi fogott meg az olasz világban?

– Igen, külsőre olasznak látszom, kivéve a száznyolcvan centis magasságomat. Az olaszok nagyon szeretettel emberek, mint minden déli nép, amely nem ismeri az évszakok körforgásának szélsőségeit. Szorongás nélküliek, mint minden olyan ország szülöttei, akik nem ismerik a teljes megszűnés lehetőségét. Emiatt ők például nagyon nehezen értették meg az én érzéseimet, vagy például a lengyel barátainóiméit. Miért vagy szomorú? – kérdezték sokszor. Nem értették a mi kelet-közép-európai szorongásunkat. Veszélyes dolog volna nemzetkarakterológiai köz-helyekbe bocsátkozni, de tény, hogy kezdetben egy nagyon színes, multinacionális közegben mozogva gondolkodtam el először a magyarságomon, és az új nyelvvel bajlódva a saját nyelvemhez fűződő viszonyomon. Egy-két hónap után leváltam az erasmusos közegekről. Egyre több szicíliai ismerősöm lett, köztük néhány igazi jó barát, akikkel aztán rengeteget utaztunk a fél magyarországnyi szigeten. Tőlük tanultam meg, hogy ha nem tervezel és aggódsz, minden jól alakul. Egyfolytában azt éreztem, hogy megrendezett filmjelenetek szereplője vagyok. Még a szemetet is szerettem az utcán. Nincs erre épeszű magyarázat. Genius loci? Előző életek? Nem tudom, mindenesetre a mai napig visszajárok, és a csoda ugyanúgy megtörténik.

– *Második verseskönyved, a 2015-ben megjelent Séták peremvidé-*

Borlovaggá avatnak Tállyán

ken egyik kulcsszava: tenger. *Mesélj nekünk erről a viszonyról és lírai tartományáról!*

– Messze van már ez az élmény, és minél többet beszélek róla, annál inkább valami mássá alakul, mint ami akkor volt. A tenger számomra még ma is leginkább az elvagyódás valamilyen ismeretlen, emlékeken túli tartományba. A tenger ajtó, a horizont a küszöb. Honvágygal gondolok a mögöttem lévő világra. Azonban a hiányon túl ott van benne a remény is. Hiszen hogyan is hiányozhatna valami, ami korábban nem létezett...

– *Somlóvásárhelyi lányként, a somlói borvidék szülöttjeként szinte elvárható tőled, hogy tisztelője légy a bornak. Miként lettél a messzi tokaji borvidék egyik borlovagrendjének tagja?*

– A tállyai Oroszlános Borhotel két évvel ezelőtt elindított egy nagyon tiszteletre méltó kezdeményezést. Fiatal művészeket láttak vendégül egy hétig, cserébe pedig nem volt más dolguk, mint inspirálódni, és valamilyen művészi formában megörökíteni a tapasztalataikat. Az idő tájt elvállaltam, hogy írok egy könyvecskét a ma-

gyar borról, kapóra jött a lehetőség. Jó barátok lettünk a helyiekkel, talán ezért is gondolták azt, hogy méltó vagyok erre a kitüntetésre. Ettől függetlenül továbbra is csak annyit szeretek elmondani egy borról, mint egy versről: jó vagy rossz.

– *Társalkotója vagy egy különleges szellemi értéknek, a Kis Hungarikumhatározóknak...*

– Ez a kiadvány Szabó Zsófi grafikus diplomamunkájának indult, aztán mivel nagyon jó fogadtatása volt, sorozattá nőtte ki magát. Zsófi szerette volna megreformálni a hazai szuvenírkinálaltot egy kicsit frissebb, ízlésesebb, ugyanakkor praktikusabb ajándéktárgyakkal, mégpedig kis, színes, humoros könyvecskékkel, amelyek most már öt nyelven olvashatók. A könyvsorozat nagy részét csak szerkesztettem, de a piac-, pusztá- és borhatározókat én is írtam.

– *A Versek Szódával című irodalmi sorozat szervezése, moderálása során milyen tapasztalatokat szerezte?*

– A sorozat szervezésében én csak segédkeztem. A *Versek szódával* sikere, és egyáltalán létrehozása Szentmártoni János és Gré-

ger Zsolt érdeme. Alapvetően rendezvényszervezői tapasztalatokkal gazdagodtam az idő alatt, meg egy párkapcsolattal, hiszen ott ismerkedtünk meg Oravecz Péterrel.

– *E sorozat tükrében, de azon túllépve is, milyennek látod kortárs irodalmi életünket, a kortárs lírát?*

– A kortárs irodalmi életet elszomorítóan megosztottnak, párbeszédképtelennek látom. Azt hittem, hogy a mi generációnk már túllép ezen. A népies, urbánus, konzervatív, liberális kategóriák után még mindig nagyon erős a felosztásban gondolkodás igénye. Napjainkban ezt leginkább talán az a helyzet hívja életre, hogy az írók, költők többsége egzisztenciálisan függ az irodalomtól. Ki a kereskedelmi szféra igényeinek kíván megfelelni, ki pedig állami támogatásokból és pályázatokból próbálja fenntartani magát. Mindkét helyzetben ugyanaz lesz a végeredmény: elveszítik művészi szabadságukat, hiszen mindkét fő támogatónak megvannak a maga igényei, elvárásai. Az alkotók is tudják ezt jól, ezért vannak sokan meghasonlott helyzetben. A legjobb védekezés a támadás elvén azonban sokan a másikra mutogatnak, ahelyett hogy felismernék, hogy csak nagyon nehéz helyzetben vannak, de a céljaik, ha valóban művészekről és nem szócsövekről van szó, közösek.

– *A huszon- és harmincéves nemzedék hajlandó átvenni az idősebbektől a stafétát – vagy inkább a saját útját járja, csak azzal törődik?*

– A huszon-harmincévesek, vagyis a korosztályom látszólag tiszteletlen a nagyokkal szemben, holott egészen másról van szó. Egyszerűen más kommunikációs és érintkezési formáink vannak.

Az Orpheusz Kiadó legsikeresebb szerzőjének járó díj 2015-ös átadásán, Jókai Anna, Szakály Sándor és Szentmártoni János társaságában

Ennek következtében változik az is, hogy kiket és hogyan szólítunk meg, illetve kik szólítanak meg minket. Sokan nem azért nem küldik el az első kötetüket ennek vagy annak, mert nem hallottak róla, vagy ne tisztelnék, hanem mert egyszerűen már levelezni sem leveleznek, ez a kapcsolatindítási mód nem él bennük lehetőségként. Nehéz fiatalnak lenni azért is, mert ma már tényleg alapjaiban formálódik át a gondolkodásunk. Én magam is, ha beugrik egy sor, mondjuk József Attilától, de nem jut eszembe a vers címe, akkor nem csapom föl és olvasom végig a kötetét, hanem beírom a keresőbe, és huss, már ott is van, hogy *Medáliák*. Ezzel pedig alapjaiban fosztom meg magam az elmélyülés és a felfedezés élményétől, holott ez minden befogadói vagy alkotói munka alapja.

Ugyanígy a nagy „öregek” is bajban vannak. Fogalmuk sincs, hogyan gondolkodunk, milyen felgyorsultan, szétszakadva élünk. A minap interjúztam egy addiktológus doktornővel többek között az internetfüggőségről, és ennek kapcsán elmondta, hogy míg a generációs szakadékok néhány évvel

ezelőtt még húszévente alakultak ki, ma már ötéves periódusokról beszélhetünk. A technika gyors fejlődését ugyanis már nem tudjuk követni, holott a kommunikációt, és ebből fakadóan egyre több területet az életünkben egyre inkább ez határoz meg. Sajnos.

– *Szinte mindenkihez létezik egy személyes út, csak rá kell találni...*

– Ha valakiben igazi érdeklődés és szeretet van, akkor kialakulhatnak kortalan barátságok. Ha Szakonyi Károllyal például nem találkoztam volna hetente a Lyukasóra szerkesztőségében, és nem fordul felém olyan nyitottsággal, közvetlenséggel és szeretettel, soha nem mertem volna megszólítani, megmutatni neki az írásaim, vagy csak egyáltalán beszélgetni vele. Ez persze az én önbizalomhiányomról tanúskodik, meg talán egy rossz beidegződésről is, arról, hogy a „nagyok” túl messze vannak. Éppen ezért hiszem: ha a szándék és a nyitottság megvan, akkor találhatunk mestereket, jó barátokat, de ennek az intézményesített módszereit ugyancsak kétségbe vonom.

Zsille Gábor